TIO / TTI
Penttilä

21.3.2022

Hallintovaliokunta

U 9/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta asetukseksi automaattisesta tietojenvaihdosta poliisiyhteistyössä (Prüm II)

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa koskien asiaa U 9/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta asetukseksi automaattisesta tietojenvaihdosta poliisiyhteistyössä (Prüm II).

Lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriö toteaa seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää U-kirjettä lähtökohtaisesti hyvin perusteltuna, sekä kannattaa U-kirjeessäkin todetusti jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tiedonvaihdon kehittämistä perusoikeuksia kunnioittavalla tavalla.

Ministeriö pitää kannatettavana ehdotuksen tavoitetta yhdenmukaistaa asetuksessa tarkoitettujen henkilötietojen käsittely vastaamaan rikosasioiden tietosuojadirektiiviä, ja pitää hyvänä U-kirjeessä erityisesti erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyn ja automaattista päätöksentekoa koskevien artikloiden varmistamista vastaamaan direktiivin sääntelyä. Tietosuojan osalta liikenne- ja viestintäministeriö pitää keskeisenä, ettei vaihdettavia tietoja tallenneta tiedonvaihtoon käytettävään reitittimeen tai EPRISiin, ja että tietojen omistajuus ja tosiasiallinen hallinta säilyvät sillä jäsenvaltiolla, jonka kansallisessa tietokannassa tiedot ovat.

Liikenne- ja viestintäministerön hallinnonalan kannalta merkittävää on etenkin asetusehdotuksen ajoneuvorekisteritietoja koskeva osuus. Ajoneuvorekisteritietoja vaihdetaan jo nykyisen Prüm-kehikon puitteissa esimerkiksi ajoneuvoihin liittyvän rikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa. Näiden tietojen osalta asetusehdotus vastaa pääosin jo voimassa olevia vuonna 2008 hyväksyttyjä Prüm-päätöksiä, ja näiden tietojen vaihto toteutettaisiin jatkossakin nyt käytössä olevan Eucaris-järjestelmän kautta.

Ehdotuksen mukaan komissio määrittäisi täytäntöönpanosäädöksillä vaihdettavat ajoneuvorekisterien tietoluokat. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin arvion mukaan uusien tietokenttien lisääminen voi olla normaalia ylläpitotyötä, jos ao. tietokentät löytyvät ajoneuvorekisteristä.

Komission ehdotuksessa kasvokuvat olisivat eräs vaihdettava tietoluokka. Liikenne- ja viestintäministeriö on yhdessä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa painottanut, että viraston hallussa olevat ajokortteihin liittyvät kasvokuvat eivät vaikuta soveltuvan komission ehdotuksen

mukaisiksi vaihdettaviksi kasvokuviksi ottaen huomioon liikenneasioiden rekisterin laissa rajattu käyttötarkoitus, asetusehdotuksen mukainen biometristen tietojen vaihdon rajaaminen rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa varten perustettuihin tietokantoihin sekä kasvokuville mahdollisesti asetettavat minimilaatuvaatimukset. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö korostaa kasvokuvien kuuluvan biometrisiin tietoihin, ja korostaa niiden asemaa erityisenä henkilötietoryhmänä.

Uusien tietoryhmien lisäämisestä ministeriö korostaa E-kirjelmässä E 63/2021 vp todettua: ”valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Prümin päätösten sisältämän sääntelyn päivittämisen yhteydessä kiinnitetään huomiota perusoikeuksien ja henkilötietojen suojan vaatimuksiin. On myönteistä, että komissio aikoo samalla yhdenmukaistaa henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset direktiivin (EU) 2016/680 (rikosasioiden tietosuojadirektiivi) kanssa. Tämä on myös tärkeää siltä osin, kun on kyse uusien tietoryhmien lisäämisestä Prümin päätösten avulla vaihdettaviin tietoryhmiin. Tältä osin on huomioitava erityisesti henkilötietojen käsittelyyn liittyvä käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate ja biometristen tietojen asema erityisenä henkilötietoryhmänä. Arvioitaessa henkilötietojen luovutustarkoituksia, on kiinnitettävä huomiota siihen, että muun kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittyvän henkilötietojen käsittelyn ei tule muodostua rekisterin pääasialliseksi tai edes merkittäväksi käyttötavaksi.”

Pauliina Penttilä
Ylitarkastaja